

 T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

FELSEFE

10/05/2020 TARİHLİ EBA TV LİSE YAYININDA ÇÖZÜLEN SORULAR

1

FELSEFE GRUBU **SORU**

1- Ege adalarında verimli topraklar azdır. İçilebilir ve tarımda kullanılabilir suyu temin etmek büyük bir sorundur. Mevcut koşullarda Ege adalarında yaşayanlar deniz ticareti yapmak zorunda kalmışlardır. Deniz ticareti yapan adalılar Anadolu, Mısır, Filistin, Karadeniz ve Venedik gibi ülkelere giderek farklı insanlarla iletişim kurmuş ve yeni yaşam biçimleriyle karşılaşmışlardır. Böylece felsefi düşünce yeni açılımlar kazanmıştır.

Buna göre felsefenin başlaması için gerekli olan ön koşul hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) Farklı kültürlerle etkileşimin sağlanması
B) Uygun bir dile sahip olunması
C) Maddi refah seviyesinin düşük olması
D) Felsefeyle soyluların uğraşması
E) Felsefeyle uğraşanların sosyal hayatta üstünlük sağlaması

2

FELSEFE GRUBU **SORU**

2-Protagoras bilgiyi doğru olmaya değil, yararlı olmaya bağlar. Ona göre bir sanı, bir başka sanıdan daha doğru olmayabilir ama daha iyi, daha yararlı olabilir. Erdem bir yurttaş olarak üstün ve yetkin olmaktadır. Bunun için de yararlı bilgiye ihtiyaç vardır. Günlük yaşamımızda da bilginin sorunlarımızı çözmesi, hayatımızı kolaylaştırması ön planda değil midir?

Bu parçada bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik bir açıklama yapılmaktadır?

A) "Pratik anlamda iş gören bilgi doğrudur." diyen pragmatizme
B) "Doğru bilginin kaynağı akıldır." diyen rasyonalizme
C) "Bilginin kaynağı duyularımızdır." diyen empirizme
D) "Bilimsel bilgi doğrudur." diyen pozitivizme
E) "Bilgilerimiz doğrudan ve aracısız sezgi ile gelir." diyen entüisyonizme

3

FELSEFE GRUBU **SORU**

3-Gazali' ye göre akıl hakikatin tümünü değil, belli bir kısmını bilebilmektedir. Hakikatin tümü ise akli aşan bir durumdur. Akıl, hakikate değil ama kendi sınırları içerisindeki bilgiye ulaşabilme imkânına sahiptir. Hakikat hiçbir şekilde aklin kendi kavrayış sınırı ile sınırlandırılabilecek bir şey değildir. Bütün varlığın zemini olan ontolojik gerçeklik yani hakikat akli da aştığı için, rasyonel düşünceye kapalıdır.

Buna göre hakikat akli ilişkisi Gazali'ye göre en genel anlamda nasıl ifade edilir?

A) Akıl, sınırlı bir varlık olduğundan hakikati kavrayamaz.
B) Mutlak bilgiye ulaşmada akıl yeterlidir.
C) Sezgiyle hakikat kavranamaz.
D) Akıl Tanrı'yı bilme aracıdır.
E) Tanrı rasyonel bir varlıktır.

4

FELSEFE GRUBU **SORU**

4-Rönesans'ın doğuşuyla Orta Çağ sonrası adeta unuttuğumuz "insan"ın yeniden keşif süreci başlamıştır. Bu süreç yeni bir insan tanımını, yeni bir hayat duygusunu ve yeni bir dünya görüşünü ortaya çıkarmaya başlamıştır. İnsan temelli bu "yeni hayat", günlük yaşamı etkileyip değiştirmekle birlikte, siyaset felsefesinde de radikal dönüşümler yaratmıştır. Artık yazılan ve konuşulan her şeyde özgürlük, adalet ve eşitlik kavramları öne çıkmaya başlamıştır. Ortaya çıkan talepleri karşılamak için elbette yönetim sistemleri de ya kendini bu sürecin gereklerine teslim etmiş ya da yok olmak zorunda kalmıştır.

Bu parçada anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rönesans, siyaset felsefesi için bir başlangıç noktasıdır.
B) Siyaset felsefesi ortaya attığı fikirlerle, bilimleri etkilemiştir.
C) Yönetim biçimlerindeki değişimler, ekonomik yapıyla doğrudan ilişkilidir.
D) İnsan var olduğu süreç içinde ideal düzen arayışıyla ütopyalar üretmiştir.
E) Rönesans ile birlikte özgürlük ve adalet talepleri yönetim şekillerini etkilemiştir.

5

FELSEFE GRUBU **SORU**

5-Bir parça mumu yanmakta olan bir ateşin hemen yanına koyduğumuzu düşünelim. Mum yavaş yavaş eridikçe, muma ait tüm duyuşsal özellikler değişim geçirir. Bu durumda rahatlıkla şunu söyleyebiliriz; algılarımız aracılığı ile nesneden aldığımız bilgi, sürekli bir değişim halindedir. Nesneye ait özellik sürekli değişirken, biz yine de belli bir nesneye bakmaya devam ettiğimizi düşünürüz. Nesnenin, değişimler geçirmesine rağmen aynı nesne olduğu bilgisi gözlemsel deneyimlerimiz aracılığı ile öğrendiğimiz bir şey değil; doğuştan sahip olduğumuz bilişsel bir durumdur.

Descartes'in verdiği bu örnekten hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Şeylerin doğası kavranamaz olduğundan bunlarla ilişkin hiçbir yargıda bulunmamalıyız.
B) Algılar değişimin bilgisini, akıl ise değişimin ardında değişmeden kalanın bilgisini verir.
C) İnsan ruhunda gizli olarak bulunan bilgiler, doğru sorularla açığa çıkartılmalıdır.
D) Algılar yanıltıcı olduğundan tüm bilginiz görelidir.
E) Mutlak bilgi, tümellerin bilgisini anımsamadır.

6

FELSEFE GRUBU

SORU

6-Hegel'e göre varlık tez, antitez ve sentez olmak üzere bir oluş sürecinden geçer. Örneğin bir tohumda bir ağaç ve ağaçta bir elma olma gücü vardır. Tohumdan; yeniden meyvenin içinde tohum olma süreci bir döngüdür.

Bu açıklama aşağıdaki felsefe kavramlarından hangisi ile ifade edilir?

- A) Mayotik
- B) Paranteze alma
- C) Diyalektik
- D) Ödeve uygunluk
- E) Güçler ayrılığı

7

FELSEFE GRUBU

SORU

7-Kant'a göre insanın ahlaki sayılabilmesi için eylemlerini hiçbir çıkar duygusuna bağlamaması gerekir. İnsan öyle davranmalıdır ki eylemin dayandığı ilke herkes için bir ilke olsun. Herkes eylemlerinde insanı bir araç değil amaç olarak görmelidir.

Buna göre Kant için ahlaki eylemin amacı nedir?

- A) Tanrının varlığına inanmak
- B) İnsanı mutlu edecek şeyleri bulmak
- C) Erdemli eylemler peşinde koşmak
- D) Eylemleri karşılıksız ödev duygusu ile yapmak
- E) Bilgilerin kaynağını evrensel ilkelere aramak

8

FELSEFE GRUBU

SORU

8-Bilimi ürün olarak gören R. Carnap'a göre, bilimde önemli olan şey, ortaya çıkan sonuçlardır. Bu sonuçlar dille ortaya konulduğundan dilin kavram ve önermeleri üzerinde durulmalı ve günlük dilin çok anlamlılığından uzak bir bilim dili oluşturulmalıdır.

R. Carnap'ın düşüncesine göre aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin konusunu ifade eder?

- A) Bilimin uygulanabilir olması
- B) Bilimsel paradigmanın güvenilirliği
- C) Bilimin sonuçlarının tutarlılığı
- D) Olguların betimlenebilir olması
- E) Bilimin mantıksal yapısına uygun bir dilin geliştirilmesi

9

FELSEFE GRUBU

SORU

9-Toplumsal kendine has bir yapısı vardır. Bu yapı onu oluşturan elemanlarının birleşmesinden farklı bir şeydir. Nasıl ki kaya, zambak ve çakıl taşı bir torbaya koyduğunuzda mozaik oluşmuyorsa, toplumda da bireyleri, rolleri, statüleri, grupları ve organizasyonları bir araya getirmek toplumsal yapının oluşması için yeterli değildir; toplumsal yapı kendisini oluşturan öğelerin karşılıklı ilişkileriyle varlık kazanır.

Bu parçadan hareketle ulaşılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplum, pek çok unsurun yer aldığı karmaşık bir yapıdır.
- B) Toplumsal yapı, bireylerin sosyal ilişkilerinin bir bütünüdür.
- C) Toplumsal gruplar, toplumsal yapının en temel birimini oluşturur.
- D) Toplumsal yapının sahip olduğu özellikler her toplumda farklılık gösterir.
- E) Toplumsal yapı varlığını, öğelerini bir arada tutmayı sağlayan etkileşime borçludur.

10

FELSEFE GRUBU

SORU

10- Evlat, baba ve öğretmen statülerine sahip bir bireyin, babasına saygı ve hürmet, çocuğuna sevgi ve ilgi, öğrencilerine ise eğitici ve öğretici davranışlar göstermesi beklenir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılır?

- A) Her statü farklı rolleri beraberinde getirir.
- B) Statülerin artmasıyla birey rol çatışması yaşar.
- C) Statülerin önem dereceleri birbirinden farklıdır.
- D) Birey gerçekleştirdiği roller ile statülerini pekiştirir.
- E) Toplumsal yapıda statüler karmaşık bir hal almıştır.

11

FELSEFE GRUBU

SORU

11- Toplumsal sapma, toplumun değer ve normlarına aykırı davranıştır. Ancak kötü olan bir durumu daha iyi hale getirmek için gerçekleştirilirse buna olumlu sapma denir. Örneğin insanların kölelik sistemine başkaldırması bir sapmadır fakat bu sapma sonucunda insanların özgürlüklerine kavuşması iyi bir durum olduğu için olumlu bir sapmadır.

Buna göre toplumsal sapma ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Olumlu sapma her zaman toplumların aleyhine gerçekleşir.
- B) Olumlu sapma toplumsal değişime de işaret eden bir kavramdır.
- C) Olumsuz sapmayı toplumun büyük çoğunluğu kabul etmeyebilir.
- D) Olumsuz sapma daha çok siyaset, bilim ve sanat gibi alanlarda meydana gelir.
- E) Toplumsal kontrol mekanizmalarının güçlü olması sapma davranışlarına sebep olabilir.

12

FELSEFE GRUBU

SORU

12-Bireylerin toplum içinde hak ve ödevlerini, yetki ve sorumluluklarını göz önüne alarak hiyerarşik bir biçimde derecelendirilmesidir. Bu derecelendirmede temel alınan; statü, servet, prestij, yaşam biçimi, meslek ve eğitim düzeyi gibi ölçütlerdir.

Parçada açıklaması verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal yapı
- B) Toplumsal gelişme
- C) Toplumsal değişme
- D) Toplumsal hareketlilik
- E) Toplumsal tabakalaşma

13

FELSEFE GRUBU

SORU

13-Aşağıdakilerden hangisi biyolojik yaklaşımın bakış açısına uygun bir örnek olabilir?

- A) Patronu tarafından azarlanan bireyin eve gelince çocuğuna kızması
- B) Çocukluk yaşantılarının yetişkinlik dönemindeki davranışları etkilemesi
- C) İnsan davranışlarının bir bütünlük oluşturmaması
- D) Organizmada salgılandığı hormonlara bağlı olarak saldırganlık ve korku oluşması
- E) Davranışların nedenlerinin bireye sorularak öğrenilmesi

14

FELSEFE GRUBU

SORU

14- Henüz 9. sınıfa başlamış olan Emre'nin bedeninde hızlı bir büyüme olmaktadır. Emre'nin yaşadığı ani ve hızlı bedensel değişiklikler kendini beğenmemesine ve kendilik değerini sorgulamasına sebep olabilir.

Buna göre Emre'nin içinde bulunduğu gelişim dönemi ve üzerinde etkili olan gelişim faktörü eşleştirmesinden hangisi doğrudur?

- A) Çocukluk dönemi – Bilişsel
- B) Çocukluk dönemi – Fizyolojik
- C) Ergenlik dönemi – Fizyolojik
- D) Ergenlik dönemi – Psikomotor
- E) Yetişkinlik dönemi – Fizyolojik

15

FELSEFE GRUBU

SORU

15- Uzayda yolculuk yapan araştırmacıların, astronotların sosyal ilişki yoksunluğundan kaynaklı uyarıcı gereksinimleri artar ve davranışlarında çeşitli farklılaşmalar belirir. Astronotların yolculuk dönüşlerinde ruhsal çöküntü yaşamaları söz konusu olabilir.

Parçada belirtilen sorunun nedeni aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

- A) Yetersiz uyarılma
- B) Aşırı uyarılma
- C) Alışma
- D) Duyum eşliği
- E) Duyarsızlaşma

16

FELSEFE GRUBU

SORU

16-Deneyimler, travmatik yaşantılar, taklit ve genellemeler kişide korku duygusunun ortaya çıkmasını sağlayan en önemli nedenlerdir.

Aşağıdaki durumlardan hangisi bu açıklamaya uygun bir örnek oluşturmaz?

- A) Asansörde kapalı kalan birinin, asansöre binmekten çekinmesi
- B) Yağmurda ıslanıp hasta olan birinin doktora gitmesi
- C) Annesinin örümekten korktuğunu gören bir çocuğun örümekten uzak durması
- D) Küçükken bir köpek tarafından ısırılan çocuğun, tüm köpeklerden korkması
- E) Otobüs kazası gören bir gencin, otobüse binmekten korkması

17

FELSEFE GRUBU

SORU

17-Aşağıdaki ifadelerden hangisi bir önermedir?

- A) Umarım bizimle gelirsiniz.
- B) Bugün hava yağmurludur.
- C) Otobüs ne zaman gelecek?
- D) Elindekileri hemen yere bırak!
- E) Tavuklara yem vermemde bana yardım eder misin?

18

FELSEFE GRUBU

SORU

18-Aşağıdakilerden hangisinde mantığın pratik yaşamdaki rolü en azdır?

- A) İki insan arasındaki akılcı bir tartışmada
- B) Bir öğrencinin ders çalışma planı hazırlamasında
- C) Bir öğretmenin ders anlatırken izlediği öğretim yönteminde
- D) Bir görevlinin, üstünün emirlerini sorgulamadan yerine getirmesinde
- E) Yolunu kaybeden birinin doğru yolu bulmak için düşünmesinde

19

FELSEFE GRUBU

SORU

19- İlinti; bir sıfatın yalnız bir türde değil, diğer türlerde de bulunabilmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ilintiye örnek verilemez?

- A) Ses çıkarmak
- B) Uyumak
- C) Kültürleşmek
- D) Koşmak
- E) Beslenmek

20

FELSEFE GRUBU

SORU

CEVAP ANAHTARI

1	A	11	B
2	A	12	E
3	A	13	D
4	E	14	C
5	B	15	A
6	C	16	B
7	D	17	B
8	E	18	D
9	E	19	C
10	A	20	-

21